

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาคือปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างคนให้ได้รับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการจัดการศึกษาจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งประชาชนทุกคนในแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ที่บัญญัติไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิเช่นเดียวกันกับผู้อื่น และการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์การวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. 2550 : 15) เนื่องจากการศึกษายังเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาคนในทุกด้านตลอดชีวิต หลักการและจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น มีใช้เพียงเพื่อความเจริญงอกงามทางปัญญา ความคิด จิตใจและคุณธรรมเท่านั้นแต่ยังรวมไปถึงการอยู่ดีมีสุข สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้ซึ่งจะส่งผลไปสู่การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและเป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศด้วยโดยหลักการจัดการศึกษายังยึดหลักสำคัญคือผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้ถือว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ธีระ-รุญเจริญ. 2550 : 7)

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาคือสถานศึกษา ผู้รับนโยบายจัดการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา เป็นการให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในชุมชนและสังคมตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ จัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ เพื่อให้ความรู้ ประสบการณ์ และอบรมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชน และพัฒนา

คุณภาพการศึกษาของชาติ การดำเนินของสถานศึกษาที่มีความจำเป็นต่อสังคม และมีความสำคัญอย่างมากเพื่อขับเคลื่อนตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 26) การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะสถานศึกษาเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษาและระบบสังคม รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาจึงต้องสร้างการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ล้วนเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

การบริหารงานวิชาการเป็นพันธกิจของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 36 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 24) กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การบริหารงานวิชาการจึงเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด สถานศึกษามีหน้าที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน การบริหารการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด บริหารจัดการให้พลเมืองมีความรู้ มีคุณธรรม สามารถประกอบสัมมาอาชีพ ดำรงตนเป็นพลเมืองดี ช่วยกันพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้า (ธีระรุญเจริญ. 2550 : 15) งานวิชาการ เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การกำหนดนโยบาย การวางแผน และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนงานวิชาการจึงได้กลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียน ครอบคลุมโรงเรียนทั้งระบบ โรงเรียนใดที่งานวิชาการก้าวหน้า โรงเรียนนั้นมักจะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับทั่วไปส่วนโรงเรียนใดงานวิชาการล่าหลัง อ่อนด้อย โรงเรียนนั้นจะไม่เป็นที่นิยม ขาดศรัทธาหรือความศรัทธามักจะเสื่อมถอยไม่เป็นที่ยอมรับงานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา (ประชุม ผงผ่าน. 2552 : 10) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล

ประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 33)

การบริหารงานวิชาการแบ่งออกเป็น 17 ด้าน(กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 29-33) ประกอบด้วย1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2)การวางแผนงานด้านวิชาการ 3)การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5)การพัฒนากระบวนการเรียนรู้6)การวัด ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7)การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8)การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9)การนิเทศการศึกษา10)การแนะแนว 11)การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา12)การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ13)การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น14)การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา 16)การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา17)การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี

สภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษามีปัญหาหลากหลายด้านด้วยกัน เช่น ผลจากการประเมินการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียนอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2555 : 167) ซึ่งให้เห็นถึงการบริหารงานวิชาการที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการพัฒนาและปรับปรุง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขให้การบริหารงานวิชาการเกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาและหาแนวทางเพื่อประสิทธิภาพด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพด้านการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ สุเมธ พรหมสีดา (2552 : 86)ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริการงานวิชาการของโรงเรียนที่ถ่ายโอนมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา มีปัญหาในระดับปานกลาง ดวง สุวรรณเกิดผล (2550 : 74) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

โรงเรียนนาข่าวิทยาคม ตั้งอยู่ที่เลขที่ 109 หมู่ที่ 1 ตำบลนาข่า อำเภอบ้านฉาง จังหวัดมหาสารคาม เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สังกัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้การศึกษที่สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาท้องถิ่น แผนการศึกษาชาติ (พ.ศ.2545-2559) เป็นไปตามกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา(สำนักเลขาธิการ สภาการศึกษา. 2550 ก : 1-2) โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนนาข้าววิทยาคม แบ่งเป็น 4 ฝ่ายด้วยกัน ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายกิจการนักเรียน และฝ่ายบริหารงานทั่วไป การบริหารงานวิชาการโรงเรียนนาข้าววิทยาคมและโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามประสบปัญหาหลายอย่าง โดยเฉพาะผลการวิเคราะห์การประเมินคุณภาพการศึกษาผู้เรียนของโรงเรียนนาข้าววิทยาคม ประจำปีการศึกษา 2555 พบว่าผลการประเมินคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนโดยสำนักทดสอบการศึกษาแห่งชาติ พบว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลคะแนน O-Net ในระดับจังหวัดต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชารวมทั้งผลการประเมินคุณภาพนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลคะแนน O-Net ต่ำเช่นกัน(โรงเรียนนาข้าววิทยาคม. 2555 : 157) ดังนั้นการบริหารงานวิชาการต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข อย่างต่อเนื่อง

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน และเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ก้าวทันกับยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นงานการบริหารงานวิชาการอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ ถือเป็นปฏิบัติ เป็นภารกิจหลักของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน เป็นงานหลักของครู ซึ่งปัจจุบันถือว่าครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงบุคคลในวิชาชีพนี้ ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาโดยเฉพาะ เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถเลือกศึกษาอบรมมาโดยเฉพาะ เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถเลือกวิธีปฏิบัติงานที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติดังที่ระบุไว้ในจุดประสงค์การสอน ครูต้องมีการฝึกฝนด้านการสอนอยู่เสมอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ได้มีผู้ที่เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านนี้ เช่น พรรณี เสียงบุญ (2552 : 102) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 2 ด้านได้แก่ ด้านวิชาการ คือห้องสมุด และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ด้านส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ ผลการ ดำเนินการพัฒนา เกิดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น 4 ฐาน คือ ฐานห้องสมุด ฐานห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ฐานสวนป่านานาพันธุ์ และฐานสวนเกษตรพอเพียง และมีบรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้นเป็นที่ชื่นชมของผู้มาเยี่ยมชม สมพร หลิมเจริญ (2552 : 159-160) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ผลปรากฏว่านักเรียน เกิดความคิดสร้างสรรค์ในครั้งนี้อยู่ประกอบด้วยคุณลักษณะ 2 มิติ คือ 1) มิติด้านการคิด ได้แก่ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และ

ความคิดริเริ่ม และ 2) มิติด้านจิตใจและบุคลิกภาพได้แก่ความอยากรู้อยากเห็น และ ความเชื่อมั่นในตนเอง

ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนนาข้าวิทยาลัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามในฐานะที่เป็นบุคลากรคนหนึ่งของโรงเรียนนาข้าวิทยาลัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่ง การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วย 1) งานการจัดทำแผนการเรียนรู้อุทิศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) งานการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) งานการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ 4) งานการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ 5) งานส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน และ 6) งานส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยนำกรอบดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการศึกษา การพัฒนาส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนและพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนาข้าวิทยาลัยต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนาข้าวิทยาลัยเป็นอย่างไร
2. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนาข้าวิทยาลัยเป็นอย่างไร
3. ผลการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนาข้าวิทยาลัยเป็นอย่างไร

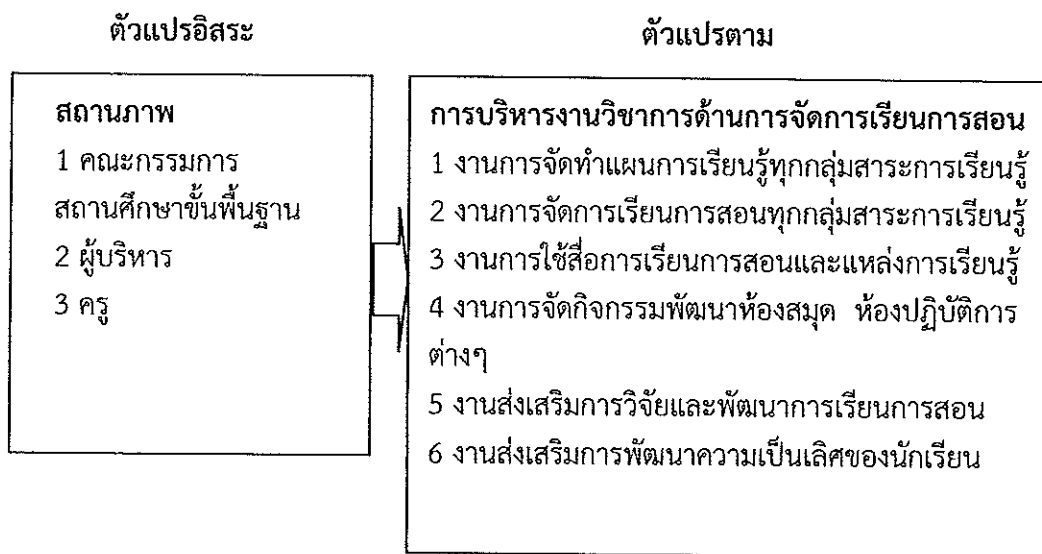
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนาข้าวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนาข้าวิทยาลัย
3. เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนาข้าวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาโรงเรียนนาข้าวิทยาลัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำ

กระบวนการ PDCA 4 ขั้นตอนของวงจร วงล้อเดมมิ่งที่พัฒนาโดย ดร.ชิฮาร์ท ได้แก่ 1)การวางแผน (Plan) 2)การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do) 3)การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check) และ4)การปฏิบัติการแก้ไข (Action) (วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. 2547 : 56) มาเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยโดยยึดขอบข่ายและภารกิจงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 17 ด้าน(กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 29) ประกอบด้วย1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2)การวางแผนงานด้านวิชาการ 3)การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5)การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6)การวัด ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7)การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8)การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9)การนิเทศการศึกษา 10)การแนะแนว 11)การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12)การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ13)การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น14)การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา 16)การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาและ17)การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี โดยผู้วิจัยได้นำงานด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย1)งานการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) งานการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) งานการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ 4) งานการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ 5) งานส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน และ6) งานส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน มาเป็นกรอบการวิจัยในครั้งนี้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนาข้าววิทยาคมซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยมีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน

1.2 ผู้บริหาร จำนวน 4 คน

1.3 ครู จำนวน 43 คน

รวมทั้งหมด 60 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการมุ่งเน้นในเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน

วิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนาข้าววิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มหาสารคาม

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

2.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ผู้บริหาร

2.1.3 ครู

2.2 ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาของโรงเรียนนาข้าววิทยาคม ดังนี้

2.2.1 งานการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2.2 งานการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2.3 งานการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

2.2.4 งานการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ

2.2.5 งานส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน

2.2.6 งานส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยระหว่างเดือน มิถุนายน 2556 – ตุลาคม 2556

4. สถานที่ทำการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนนาข้าววิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. การพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม หมายถึง โครงการ กิจกรรม แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนาข้าววิทยาคมที่ผ่านการประเมินโครงการ กิจกรรม แนวทางนั้น ๆ ในระดับค่าเฉลี่ย 3.51 ในระดับมากเป็นต้นไป

2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารที่ใช้บุคคลหลายฝ่าย ร่วมมือกันดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง การบริหารจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร เกี่ยวกับการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะให้เป็นที่ยอมรับสังคม โดยจัดกิจกรรมเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ภายใต้อุปสรรคและภารกิจงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 17 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัด ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี

3. สภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง สภาพปัจจุบันในการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง การบริหารจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมาย

ของหลักสูตร ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะให้เป็นที่พึงประสงค์ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

4. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การบริหารจัดการงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนาชาวิทยาคม ได้แก่ 1)งานการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2)งานการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) งานการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ 4) งานการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ 5) งานส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน และ6) งานส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน

4.1 งานการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ภาระงานบุคลากรครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนในสถานศึกษา เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีแบบแผนก่อนดำเนินการสอนโดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ผลที่น่าพอใจ โดยในการพัฒนางานการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการวิจัยนี้จึงเป็นการพัฒนาให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ สนับสนุน การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูมีความรู้ความเข้าใจมีความสามารถเห็นความสำคัญและประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการพัฒนาการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง และชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วม รับรู้ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครูผู้สอน

4.2 งานการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกลไกของการจัดการนี้คือครู ครูต้องบริหารจัดการด้านหลักสูตร สร้างหลักสูตรให้ต่อเนื่อง เชื่อมโยง มีความสมดุลในเนื้อหาสาระทั้งที่เป็นวิชาการ วิชาชีพ และวิชา และให้มีการบูรณาการ กระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ และควรประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง โดยในการพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการวิจัยนี้จึงเป็นการพัฒนาให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ สนับสนุน การจัดการเรียนการสอนการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ครูมีความรู้ความเข้าใจมีความสามารถเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง มีการดำเนินการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น สถานศึกษาดำเนินการการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นอย่างครอบคลุมและชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วม รับรู้ ในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

4.3 งานการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การบริหารจัดการด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนซึ่งเป็นตัวกลางหรือช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้

ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และแหล่งการเรียนรู้ที่มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง เพื่อช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของครูและผู้เรียนและทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยในการพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการวิจัยนี้ จึงเป็นการพัฒนาให้งานการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ สนับสนุน การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ มีการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ครูมีความรู้ความเข้าใจมีความสามารถเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ สถานศึกษามีการดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วม รับรู้ ในการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

4.4 งานการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ หมายถึง งานการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ งานการบริหารจัดการห้องต่าง ๆ เหล่านี้ให้อึดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะการห้องสมุดของโรงเรียน กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ห้องสมุด มีครูบรรณารักษ์ จัดร่วมกับหมวดวิชาต่างๆ จัดนิทรรศการ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จัดนิทรรศการประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ประกวดการอ่าน ประกวดวาดภาพ ฉายวีดิทัศน์ประกอบการเรียนตามหลักสูตร ฉายภาพนิ่ง ศึกษาค้นคว้าด้วย Multi-Media เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน ห้องสมุดมีการบริหารจัดการให้เกิดระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน โดยในการพัฒนางานการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆในการวิจัยนี้จึงเป็นการพัฒนาให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ สนับสนุน การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ สถานศึกษามีการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วม รับรู้ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ

4.5 งานส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน หมายถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูผู้สอนและเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยกระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการ พัฒนาการเรียนรู้ 2)วางแผนการจัดการเรียนรู้ 3)จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4)ประเมินผลการเรียนรู้ และ5)ทำรายงานผลการเรียนรู้ โดยในการพัฒนางานส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนในการวิจัยนี้จึงเป็นการพัฒนาให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการพัฒนาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ครูมีความรู้ความเข้าใจมีความสามารถเห็นความสำคัญและประโยชน์เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน สถานศึกษามีการดำเนินการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วม รับรู้ ในการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน

4.6 งานส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนให้ผู้เรียนเจริญงอกงาม ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ โดยในการพัฒนางานส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนในการวิจัยนี้จึงเป็นการพัฒนาให้เห็นความสำคัญ สนับสนุนการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน ครูมีความรู้ความเข้าใจมีความสามารถเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วม รับรู้ ในการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน

5. การพัฒนางานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง โครงการ กิจกรรม แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนาข่าวิทยาคม ด้วย กระบวนการ PDCA 4 ขั้นตอนของวงจร วงล้อเต็มมิ่ง ได้แก่ 1)การวางแผน (Plan) 2)การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do) 3)การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check) และ4)การปฏิบัติการแก้ไข (Action)

6. สถานภาพ หมายถึง บทบาท หน้าที่ หรือตำแหน่งที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติในโรงเรียนนาข่าวิทยาคม ซึ่งแบ่งออกเป็น

6.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่ได้รับคัดเลือกและมีคำสั่ง ให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนนาข่าวิทยาคม ประจำปีการศึกษา 2556

6.2 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการโรงเรียนนาข่าวิทยาคม ปีการศึกษา 2556

6.3 ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนาข่าวิทยาคม ปีการศึกษา 2556

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยได้สารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่จะเป็นประโยชน์กับโรงเรียนนาข่าวิทยาคมและโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด นำไปประยุกต์ใช้และกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. โรงเรียนนาข่าวิทยาคมมีนวัตกรรมการพัฒนา คือ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมของโรงเรียนนาข่าวิทยาคม